

COALIȚIA CIVICĂ PENTRU ALEGERI LIBERE ȘI CORECTE

ASOCIAȚIA PROMO-LEX

RAPORT Nr. 4

Monitorizarea alegerilor parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010

Perioada de monitorizare: 9 noiembrie – 25 noiembrie

Publicat la 26 noiembrie 2010

Embassy of the
United States of America

Acest proiect beneficiază de asistență tehnică și financiară din partea Ambasadei Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova, Fondului Național pentru Democrație (NED), National Democratic Institute for International Affairs (NDI). Opiniile exprimate în raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Raportul nr. 4 de monitorizare a alegerilor parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010

CUPRINS:

I. REZUMAT

II. EFORTUL DE MONITORIZARE PROMO-LEX

III. CONSTATĂRI

- A. Cadrul normativ**
- B. Concurenți electorali**
- C. Administrația electorală**
- D. Administrația publică locală**
- E. Agitație electorală**
- F. Observatorii naționali și internaționali**
- G. Regiunea transnistreană**

IV. ÎNGRIJORĂRI

V. RECOMANDĂRI

I. REZUMAT

Prezentul Raport cuprinde perioada 9 – 25 noiembrie 2010 și descrie contextul electoral și reflectă principalele evoluții în campanie electorală, prestația concurenților electorali și a autorităților publice locale și electorale, încadrate în cadrul normativ și limitele prescrise de timp.

În perioada de raportare, CEC a adoptat hotărâri care au completat cadrul normativ, dar și a depășit prevederile Codului Electoral. CEC iarăși a eșuat să îndeplinească prevederile Codului Electoral referitoare la precizarea modalității de vot pentru anumite categorii de alegători.

Observatorii Promo-LEX au constatat că în toate circumscripțiile electorale, cu excepția celor pentru mun.Bender și regiunea transnistreană, au fost distribuite invitații la vot editate de CEC, în care se conțin informații despre listele electorale și modalitatea de votare. Totuși, CEC a eșuat să plaseze în termen pe pagina sa web listele electorale din toate secțiile de votare, și nu a prevăzut o modalitate unică de accesare a listelor electorale.

Promo-LEX remarcă implicarea activă a membrilor CEC în medierea situațiilor de conflict în cadrul organelor electorale și în facilitarea accesului observatorilor la operațiunile electorale. Totuși, observatorii au constatat situații de aparentă parțialitate a membrilor organelor electorale, neglijență față de vizibilitatea secțiilor de votare și respectarea programului de lucru al BESV. Deosebit de alarmantă este situația este legată de condițiile tehnice ale secțiilor de votare, în special lipsa agentului termic.

În perioada de raportare, efortul de monitorizare a constatat diversificarea metodelor de agitație electorală din partea a 19 concurenți electorali. Pe de altă parte nu au fost constatate activități de agitație electorală din partea celorlalți 20 de concurenți. Perioada respectivă abundă în incidente violente cu caracter electoral, influență abuzivă asupra alegătorilor și oferirea de cadouri electorale. De asemenea se intensifică încercările de atragere a Bisericii în campanie.

Caracteristică și acestei perioade de monitorizare a fost lipsa transparenței financiare din partea concurenților electorali în privința reflectării cheltuielilor pentru deplasările în teritoriu, publicarea materialelor de agitație electorală, organizarea întrunirilor cu alegătorii (concertele) și remunerarea staffului.

Promo-LEX desfășoară monitorizarea de lungă durată a perioadei electorale în contextul alegerilor parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010, în cadrul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte. În procesul de monitorizare, Promo-LEX antrenează 42 de observatori pe termen lung, repartizați în toate raioanele țării. Observatorii Promo-LEX au fost instruiți în domeniul procedurilor electorale și caracterului non-părtinitor și independent al efortului de monitorizare. Recomandările misiunii sunt formulate cu bună credință și au scopul de a contribui la sporirea calității procesului electoral.

II. EFORTUL DE MONITORIZARE PROMO-LEX

Monitorizarea alegerilor anticipate parlamentare, preconizate pentru 28 noiembrie 2010, este un proiect realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte. „Coaliția 2009” este o uniune benevolă de organizații non-guvernamentale, care implementează proiecte de îmbunătățire a procesului electoral și sporire a încrederii cetățenilor în acest proces. Programele de monitorizare a alegerilor în cadrul „Coaliției 2009” sunt implementate atât de Promo-LEX, cât și de alte organizații care fac parte din aceasta.

Efortul de monitorizare Promo-LEX cuprinde 42 observatori pe termen lung care vor monitoriza procesul electoral în toate circumscripțiile electorale din Republica Moldova în perioada 6 octombrie – 6 decembrie 2010. Observatorii vor raporta constatările într-o formă standardizată, în baza observării directe, întâlnirilor cu interlocutori și consultarea documentelor oficiale.

Efortul de monitorizare Promo-LEX nu este un organ de anchetă și nu are drept scop documentarea constatărilor observate. Sursa elaborării rapoartelor bisăptămânale ale efortului de monitorizare servesc exclusiv rapoartele standardizate ale observatorilor întocmite de către aceștia imediat după evenimentele cu caracter electoral și remise echipei centrale spre analiză. Observatorii implicați în procesul de monitorizare au semnat înainte de începerea activității Codul de conduită al observatorului independent Promo-LEX. Obligațiile principale ale acestui Cod sunt buna-credință, non partizanatul politic și operativitatea. Acesta este disponibil pe pagina web a Asociației, www.promolex.md.

Efortul de monitorizare Promo-LEX, nu este concurent electoral și nici nu este oponent politic al oricărei formațiuni implicate în alegerile parlamentare anticipate. În cadrul efortului de monitorizare este instituită funcția de ofițer de legătură cu organele electorale centrale și concurenții electorali, care este prezent la toate ședințele CEC și care este disponibil conlucrării (în limitele Codului de conduită și legislației în vigoare) cu toți concurenții înscriși în cursa electorală. Relatările concurenților electorali sunt incluse în rapoartele de monitorizare doar dacă sunt confirmate de către rapoartele observatorilor întocmite urmare a verificării relatărilor prin interviuri cu interlocutorii, martori ai evenimentului.

În ziua alegerilor, Promo-LEX va delega observatori pe termen scurt în toate secțiile de votare deschise pe teritoriul Republicii Moldova. Efortul Promo-LEX va realiza Numărarea în Paralel a Voturilor (PVT), Numărătoarea Rapidă (Quick Count) în baza unui eșantion reprezentativ, precum și observarea calității desfășurării scrutinului. Activitatea tuturor observatorilor este coordonată de către echipe centrale de Analiză, Rețea, Logistică, Comunicare și Management General.

Acest proiect beneficiază de asistență tehnică și financiară din partea Ambasadei Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova, Fondului Național pentru Democrație (NED), National Democratic Institute for International Affairs (NDI). Opiniile exprimate în raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

III. CONSTATĂRI

A. Cadrul normativ

Cadrul normativ național privind organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare cuprinde Codul Electoral și documente CEC menite să implementeze acest cod.

În iunie 2010 și septembrie 2010 Codul Electoral a suferit modificări esențiale care necesită implementarea în practică. În perioada de raportare, CEC a adoptat hotărâri care atât au completat corespunzător cadrul normativ cât și au depășit prevederile Codului Electoral. Concomitent, CEC a eșuat să îndeplinească prevederile Codului Electoral referitor la precizarea modalității de vot pentru anumite categorii de alegători.

Organizarea procesului de votare

În perioada de raportare, CEC a adoptat cinci hotărâri referitoare la organizarea procesului de votare, prin care a facilitat participarea la vot a unor categorii de alegători și a creat limitări în acest sens pentru alte categorii. CEC a permis votarea în baza actelor de identitate expirate; a permis – contrar Codului Electoral – depunerea verbală a cererii pentru votare la domiciliu de către persoane cu dizabilități de vedere; a permis, prin excepție, votarea alegătorilor domiciliați în regiunea transnistreană la 21 de secții de votare fără o atașare geografică. De asemenea, CEC a precizat modalitatea simplificată de votare pentru studenți și elevi în vederea aplicării uniforme a prevederilor corespunzătoare din Codul Electoral. Într-același timp, CEC a hotărât reamplasarea secției de votare din sat. Corjova în sat. Cocieri, chiar dacă o solicitare cerută de lege din partea APL a lipsit în acest sens.

Tipărirea buletinelor de vot

În conformitate cu prevederile Programului calendaristic de desfășurare a alegerilor, CEC a adoptat două hotărâri referitoare la tipărirea și distribuirea către CER a buletinelor de vot. Ulterior, CEC a modificat hotărârea inițială și a mărit cu 3935 numărul de buletine de vot care urmau să fie tipărite și distribuite. Totuși, până la 25 noiembrie 2010, circa 400 secții de votare din totalul de 1962 încă nu au prezentat către CEC datele privind rectificările operate în listele electorale de bază.

Organizarea procesului de observare

CEC a emis decizii cu privire la activități de observare a procesului electoral în vederea facilitării activității observatorilor internaționali și prezicerea rezultatelor votării în baza unor sondaje la ieșire de la urne. Astfel, CEC a constituit un Oficiu de protocol al observatorilor internaționali, a acreditat reprezentanți ai instituțiilor mass-media internaționale, a permis și a descris modalitatea organizării a două sondaje tip “exit-poll” (Publika TV cu IRES România; și Prime TV cu CBS-AXA).

Crearea organelor electorale

În perioada de raportare, CEC a modificat structura a două Consilii Electorale de Circumscripție (Ștefan Vodă și Taraclia) prin completarea cu a câte doi membri din partea Consiliilor Raionale, care nu fusese delegați anterior.

Contestații depuse la CEC

În perioada de monitorizare, la CEC au fost depuse 19 contestații din partea reprezentanților concurenților electorali privind acțiuni presupus ilicite ale concurenților electorali în cadrul campaniilor electorale desfășurate. Astfel, CEC a adoptat 15 hotărâri pe marginea contestațiilor depuse de către 5 concurenți electorali. Astfel, PCRM a depus 10 contestații, din care 5 au fost admise și 5 respinse; PPCD a depus 5 contestații, din care 4 au fost admise și 1 respinsă; PL a depus 2 contestații, ambele admise; PDM – 1, admisă; PPNT – 1, admisă. Concurenții electorali împotriva cărora au fost depuse contestațiile date au fost PLDM (11 contestații, din care 6 respinse și 5 admise); PDM (3 contestații, admise); PPCD (2 contestații, admise); PUM (2 contestații, admise), și PL (1 contestație, admisă). Contestațiile s-au referit în special la afișaj electoral, materiale electorale de distribuție, și utilizarea presupusă a resurselor administrative în campanie.

B. LISTELE ELECTORALE

Liste electorale calitative constituie baza unor alegeri cu adevărat democratice, conform practicilor și standardelor internaționale. În Republica Moldova, alegătorii sunt înscrși în trei tipuri de liste: liste electorale de bază, liste electorale suplimentare, și liste electorale de votare la locul aflării. Prezentul scrutin este ultimul în care, conform legislației curente, listele electorale de bază sunt perfectate de către administrația publică locală, și anume de către 901 primării. Listele suplimentare și cele la locul aflării sunt perfectate de funcționarii electorali, în ziua scrutinului, conform anumitor criterii, precum domiciliul/reședința în raza secției sau imposibilitate de deplasare la secție, dacă alegătorul lipsește în listele de bază. Alegătorii primesc buletine de vot numai după ce semnează fie în lista de bază, fie în liste suplimentare sau la locul aflării, după caz.

În perioada de raportare, observatorii Promo-LEX, au constatat distribuția în toate circumscripțiile electorale, cu excepția circumscripțiilor pentru regiunea transnistreană și mun. Bender, a invitațiilor la vot uniformizate elaborate și editate de CEC, care conțin informații despre listele electorale și modalitatea de votare. Cu toate acestea, CEC a eșuat în a plasa în termen pe pagina web listele electorale din toate secțiile de votare, și nu a prevăzut o modalitate unică de acces la listele electorale în secțiile de votare.

Modalități de accesare a listelor

Potrivit Programului calendaristic de desfășurare a alegerilor, listele electorale se fac accesibile cu 20 de zile înainte de ziua alegerilor, adică începând cu 8 noiembrie. Cu toate acestea, Regulamentul CEC cu privire la liste electorale nu prevede expres formele de asigurare a accesului la listele electorale. Acest aspect rămâne la discreția BESV.

Potrivit redacției noi a alin. 1 art. 40 Cod Electoral, în vigoare din 29.06.2010, CEC urma să plaseze pe pagina sa web toate listele electorale, spre informare și verificare. Misiunea de observare a constat că până la 25 noiembrie 2010 listele electorale lipseau de pe pagina web a CEC.

Cu toate acestea, observatorii Promo-LEX au constatat următoarele forme de acces la listele electorale: afișarea pe panouri; păstrarea în incinta BESV și acces la solicitare; precum și acces electronic prin intermediul rețelei Internet în mun. Chișinău.

Misiunea de observare a constat acces limitat la liste electorale în cel puțin 15 secții de votare din 7 circumscripții electorale.

Calitatea listelor electorale

Observatorii au constatat deficiențe în listele electorale atât în ceea ce ține de informația despre alegători cât și de utilizarea adecvată a formularelor corespunzătoare în cel puțin jumătate din circumscripțiile electorale din țară. Observatorii în cel puțin 3 circumscripții electorale au raportat cazuri de radiere a persoanelor cu drept de vot din listele electorale, includerea persoanelor decedate în listele electorale (cazuri depistate de membrii BESV), includerea studenților cu viză de reședință valabilă în listele electorale de bază de la locul de domiciliu, includerea în listele electorale a persoanelor din localitățile vecine. Potrivit observărilor și interviurilor cu membrii BESV, alegătorii manifestă pasivitate față de verificarea corectitudinii datelor sale din listele electorale.

Invitații la votare

Potrivit alin. 1 art. 40 Cod Electoral, alegătorilor li se comunică prin toate mijloacele disponibile sediul secției de votare la care ei pot vota. CEC a uniformizat procesul, prin editarea unor invitații la votare, care urmează a fi distribuite de membrii BESV la fiecare gospodărie. Aceste invitații sunt calitativ și cantitativ superioare celor utilizate la scrutinele anterioare. Invitațiile distribuite alegătorilor cuprind informații privind numărul alegătorului în lista electorală, numărul, locația și programul de activitate a secției de votare în ziua alegerilor, modalitatea de exercitare a dreptului la vot. De asemenea invitațiile cuprind informații adiționale privind depunerea cererilor de votare la domiciliu și posibilitate de verificare a numelui în listele electorale.

Observatorii Promo-LEX, au raportat distribuirea acestor invitații pe scară largă în toate circumscripțiile electorale, cu excepția circumscripțiilor pentru regiunea transnistreană și mun. Bender.

C. PRESTAȚIA ADMINISTRAȚIEI ELECTORALE

Efortul de monitorizare Promo-LEX remarcă implicarea activă a membrilor CEC în medierea situațiilor de conflict din organele electorale și facilitarea accesului observatorilor la operațiunile electorale. Totuși, observatorii au constatat situații de aparentă parțialitate a membrilor organelor electorale, neglijență față de asigurarea vizibilității secțiilor de votare și respectarea programului de lucru al BESV. Deosebit de alarmantă este situația privind pregătirea logistică a secțiilor de votare, în special asigurarea cu agent termic.

Medierea conflictelor în rândul funcționarilor electorali

În rapoartele precedente observatorii Promo-LEX au constatat existența unor situații tensionate și de conflict în CEM Bălți și CER Taraclia. Urmare a vizitelor și medierii din partea membrilor CEC responsabili pe aceste circumscripții, situațiile de conflict pentru moment au fost depășite.

Imparțialitatea membrilor BESV

Potrivit alin.7 art.32 Cod Electoral, membrii consiliilor și birourilor electorale nu pot face agitație; nu pot să se implice în activități cu caracter politic în susținerea de concurenți electorali; nu pot să se afilieze nici unuia din ei; nu pot sprijini financiar sau prin orice alte modalități, direct sau indirect, nici un concurent electoral. Potrivit art. 29 din Codul Electoral, membri ai BESV nu pot fi consilierii locali și membrii de partid.

Observatorii Promo-LEX, au constatat multiple cazuri de aparentă parțialitate a membrilor BESV, exprimate prin: incompatibilitate cu statutul de membru al BESV (Căușeni și Anenii Noi); desfășurarea agitației electorale (Cantemir, Chișinău, Anenii Noi, Fălești, Taraclia).

Lipsa agentului termic în incinta secțiilor de votare

Potrivit alin.5 art.52 Cod Electoral, responsabilitatea pentru amenajarea localurilor o poartă BESV. Potrivit alin.9 art.29 Cod Electoral, primăriile oferă BESV sprijin necesar, iar potrivit alin.1 art. 31 Cod Electoral, sprijinul din partea autorităților publice se acordă numai la cerere.

La 25 noiembrie 2010, observatorii Promo-LEX au constatat că agentul termic este prezent în majoritatea secțiilor de votare din centre raionale și mun. Chișinău. În sate, agentul termic este prezent la secțiile de votare amplasate în incinta școlilor sau a primăriilor. În același timp, el lipsește aproape în toate secțiile de votare amplasate în case de cultură din localități rurale. În acest sens, un exemplu pozitiv a fost constatat în sat. Sănătăuca, r. Criuleni, unde APL a decis strămutarea secțiilor de votare de la Casa de cultură în sala de festivități a Liceului „A. Mateevici” din localitate.

Vizibilitatea secțiilor de votare și programul de activitate

Potrivit alin. 7 art. 29 Cod Electoral, Consiliile electorale de circumscripție aduc la cunoștință publică informația despre amplasarea birourilor electorale ale secțiilor de votare și datelor de contact.

Observatorii Promo-LEX, au constatat deficiențe legate de activitate, amenajare, asigurarea vizibilității în cel puțin 13 circumscripții electorale. Astfel au fost constatate lipsa panourilor de identificare a secțiilor de votare în 47 secții de votare din 8 circumscripții electorale; lipsa orarului de activitate sau nerespectarea acestuia în 53 secții de votare din 10 circumscripții electorale; iar 27 secții de votare din 6 circumscripții electorale sunt amplasate în edificii aflate în stare tehnică nesatisfăcătoare sau gravă.

Instruirea funcționarilor electorali

Potrivit Art. 26 alin. (1) lit. k), 28, Codul Electoral, CER trebuie să organizeze seminare de instruire cu participarea președinților și secretarilor birourilor electorale ale secțiilor de votare, primarilor și secretarilor consiliilor locale. În Programul calendaristic de desfășurare a alegerilor, desfășurarea seminarelor a fost prevăzută pentru 8-19 noiembrie.

Potrivit observatorilor, seminarele de instruire au fost desfășurate în toate circumscripțiile electorale. Preponderent seminarele de instruire au avut forma unor vizionări de filme educative. Totodată observatorii Promo-LEX, au constatat existența unor manuale pentru funcționarii electorali, chiar dacă acestea în perioada de raportare nu au fost observate în toate secțiile de votare.

Accesul la procesul de tipărire a buletinelor de vot

Pe 20 noiembrie 2010, CEC a informat că în seara aceleiași zile, membrii Comisiei vor participa la începutul procesului de tipărire a buletinelor de vot, invitând la acest proces reprezentanții concurenților electorali, observatorii acreditați și reprezentanții instituțiilor de informare în masă. În conformitate cu art.63 alin.5 Cod Electoral, observatorii au dreptul să asiste la toate operațiunile electorale.

Pe 21 noiembrie 2010, observatorii Promo-LEX, s-au deplasat la Tipografia Centrală și la Combinatul Poligrafic, unde se derula procesul de tipărire a buletinelor de vot.

Angajații Tipografiei Centrale, nu au creat impedimente observatorilor în procesul de monitorizare. Angajații Combinatului Poligrafic, consultați telefonic de către un funcționar de la CEC au interzis de două ori în aceeași zi accesul observatorilor. Doar după sesizarea membrilor CEC despre incidentele respective, observatorilor Promo-LEX li s-a permis accesul în incinta tipografiei.

D. Concurenți electorali

În perioada de raportare, efortul de monitorizare a constatat diversificarea metodelor de agitație electorală din partea a 19 concurenți electorali înregistrați. Pe de altă parte nu au fost constatate activități de agitație electorală din partea celorlalți 20 de concurenți. Perioada dată abundă de incidente violente, influență abuzivă asupra alegătorilor și o varietate de cadouri electorale. De asemenea se intensifică încercările de atragere a Bisericii în campanie.

La 12 noiembrie 2010, CEC a luat act de demersul candidatului independent, Leonid Volneanski, privind retragerea din campania electorală. Astfel, în lista buletinelor de vot vor fi incluși 39 de concurenți electorali, în loc de 40 înregistrați inițial.

Observatorii Promo-LEX au raportat următoarele tipuri de activități de agitație electorală: concerte electorale (în 43 localități din toată țara de către 6 concurenți); acțiuni de tip „din ușă în ușă” (în 6 circumscripții electorale de 8 concurenți electorali); autovehicule cu publicitate audio și vizuală (în 5 circumscripții electorale de către 5 concurenți); publicitate stradală (cu intensitate diferită în toate circumscripțiile electorale de către 16 concurenți electorali); petreceri pentru tineri (în 5 circumscripții electorale de către 3), corturi de publicitate electorală (în 6 localități de către cel puțin 7 concurenți), distribuirea materialelor promoționale cu simbolica concurenților electorali în 6 circumscripții electorale de către 3 concurenți și caravane naționale de către 3 concurenți. Întâlniri cu alegătorii și amplasarea afișajului electoral, cu intensitate diferită, au fost constatate în toate circumscripțiile electorale, de către 19 concurenți electorali.

Incidente violente

În perioada de monitorizare au fost observate o serie de incidente violente în contextul campaniei electorale, care vizează modul de desfășurare a agitației electorale de către candidați.

În perioada de monitorizare, în sat. Costești, r. Ialoveni, în timpul unui concert organizat de PLDM, Tudor Ciorba, activist al PCRM, a aruncat o piatră în direcția interpretei de muzică Irina Loghin. Agresorul a fost reținut de organele de poliție.

În sat. Răzeni, r. Ialoveni a avut loc un schimb de replici dure între reprezentanții PCRM, care o însoțeau pe candidatul PCRM, Maria Postoico, pe de o parte și reprezentanții PLDM din localitate. În rezultatul incidentului, activiștii PCRM au renunțat la desfășurarea întâlnirii electoare.

Pe 10 noiembrie, candidatul PCRM, Zinaida Chistruga, a cerut în mod abuziv directorului liceului „Ion Creanga”, Sava Rusuleac, din sat. Borceag să fie organizată o întâlnire cu cadrele didactice ale liceului, care însă a refuzat să dea curs acestei cereri, invocând prevederi legale. Ca urmare, directoarea liceului a fost agresată verbal de candidatul PCRM.

Pe 15 noiembrie, în or. Ștefan Vodă, observatorii au constatat un conflict cu elemente de agresiune verbală între activiștii PLDM, PPCD, PL, și MAE, din cauza spațiului redus pe panourile de afișaj electoral.

Pe 19 noiembrie, în com. Tohatin, mun. Chisinau, reprezentantul PL a agresat verbal activiști ai PUM pentru faptul că plasau afișele electorale peste cele ale PL.

Pe 22 noiembrie, candidatul PCRМ, Artur Reșetnicov, a declarat că fusese răpit din stradă și torturat de persoane necunoscute pentru a face declarații compromițătoare la adresa președintelui și candidatului PCRМ, Vladimir Voronin. Reprezentanții PCRМ au declarat că incidentul poartă caracter electoral. Cazul este investigat de organele de drept, care examinează inclusiv această versiune.

Pe 24 noiembrie, în sat. Holercani, r. Dubăsari, trei tineri îmbrăcați în scurte roșii cu emblema PCRМ au fost agresați verbal de un alegător din localitate în timp ce aceștia distribuiau pliante cu mesajul electoral PCRМ. Ulterior, tinerii au fost și agresați fizic de către alegătorul dat. Observatorul Promo-LEX a observat că Ministrul degrevat al Apărării, candidatul PL, Vitalie Marinuță a participat în conflictul cu elemente de agresiune fizică. Cazul este investigat de comisariatul Dubăsari.

Utilizarea discursului de ură în privința candidaților electorali

Pe parcursul campaniei electorale, în special la întâlnirile cu alegătorii sau în proiectarea de filme propagandistice, unii concurenți electorali (PCRМ, PL, PpNȚ, PUM) au lansat atacuri la persoana altor concurenți și instigare la ură.

Intimidarea alegătorilor

În perioada de raportare, au fost înregistrate cazuri izolate de intimidare a alegătorilor.

Pe 11 noiembrie 2010, în sat. Șerpeni, r. Anenii Noi, un candidat PCRМ, a intimidat o profesoară. Potrivit observatorilor Promo-LEX, directorul școlii a cerut personalului tehnic și pedagogilor să rămână la întâlnirea electorală cu reprezentantul PCRМ, în afara timpului de lucru.

Pe 13 noiembrie, în sat. Holercani, r. Dubăsari, alegătorii au fost somați de către președintele r. Dubăsari, Grigorie Policinski, să participe la întâlnirea cu un candidat PCRМ.

Reprezentantul PLDM în UTA Găgăuzia, care este și directorul pieței Budjac din or. Comrat, a cerut în mod ultimativ ca vânzătorii să folosească doar sacoșe cu însemnele PLDM.

Pe 14 noiembrie, în or. Cahul, un susținător PCRМ a bruscat verbal un alegător care a încercat să-l oprească din procesul de distrugere a unui afiș electoral PLDM.

Pe 16 noiembrie, la o întâlnire a PCRМ cu studenți ai Universității de Educație Fizică din mun. Chișinău, au fost încuiate ușile pentru ca tinerii să nu poată părăsi întâlnirea electorală.

Pe 19 noiembrie, în UTA Găgăuzia, în cadrul unei întâlniri a PCRМ cu alegătorii, candidatul PCRМ, Vladimir Voronin, a instigat la violență alegătorii, sugerând acestora scoaterea forțată din sală a unui alegător care a adresat întrebări incomode.

Pe 22 noiembrie, vice-președintele consiliului raional Rezina, Nicolae Josan a convocat o adunare a angajaților aparatului Președintelui raionului și, în prezența președintelui raionului, candidat PCRМ, Valeriu Ciorici, a somat toți angajații să scrie cereri de concediu pe cont propriu pentru perioada 22-27 noiembrie și să se deplaseze în localitățile raionului pentru a face agitație electorală în favoarea PCRМ. Acei angajați care refuzau să semneze astfel de cereri erau amenințați cu concedierea după data de 29 noiembrie.

„Cadouri electorale”

Potrivit alin.7 art. 38 Cod Electoral, concurenților electorali li se interzice să propună alegătorilor bani, cadouri, să distribuie fără plată bunuri materiale, inclusiv din ajutoarele umanitare sau din alte acțiuni de binefacere.

Pe 14 noiembrie, cu ocazia deschiderii clădirii noi a gimnaziului din sat. Mereșeuca, r. Ocnita, primarul localității, un candidat PCRM și un candidat PDM au oferit gimnaziului câte un calculator.

Pe 14 noiembrie, observatorii au semnalat cazuri de distribuire de către PDM de haine, cremă de corp și conserve alimentare bătrânilor în sat. Hlina, r. Briceni.

Pe 14 noiembrie, în sat. Saiti, r. Căușeni, în cadrul evenimentului de celebrare a zilei tineretului, primarul localității, Valeriu Musteață, a oferit drept cadou localității o mașină anti-incendiu. Tot el a felicitat și copii care s-au născut în 2010, oferind familiilor acestora cadouri în sacose cu inscripția PLDM. Sacoșe, calendare, pixuri cu inscripția PLDM și câte 50 de lei au fost oferite de către primar celor care împlinesc 18 ani în ajunul alegerilor. Cadouri a primit și o familie tânără, sub formă de sume bănești în sacoșă PLDM. Primarul Valeriu Musteață a precizat că aceste cadouri sunt acordate din partea primăriei și a PLDM.

Pe 16 noiembrie, PLDM a distribuit în s. Bulboaca, r. Anenii Noi 500 de pachete alimentare pentru persoanele nevoiașe din sat (preponderent pensionari). Alimentele au fost distribuite direct de către responsabilii locali ai PLDM.

Pe 17 noiembrie, CEC a interzis PDM să împartă alegătorilor semințe de morcov și pătrunjel în pliculețe cu sigla acestui partid. CEC a decis să sancționeze PDM cu avertizare, obligându-l să retragă pachetele cu semințe din rețeaua de distribuție. Reprezentantul PDM la CEC, Andrei Volentir, a spus că semințele împărțite de formațiunea sa politică nu ar trebui considerate cadouri electorale, la fel cum nici deodorantele cu sigla PLDM nu au fost considerate daruri electorale.

Pe 17 noiembrie, în or. Cahul, PL a organizat o discotecă la clubul "Saigon", str. Prospectul Republicii. Tinerii din localitate puteau intra în discotecă doar în baza biletelor. Spre final, reprezentanții PL au organizat o tombolă, în cadrul căreia a fost câștigat un dispozitiv USB Flash Drive de 4 Gb. Tot PL a organizat pe 8 noiembrie, în sat. Flocoasa, r. Cantemir, o tombolă pentru alegători cu cadouri. Câștigătorii au primit premii sub formă de caloși, ciubote, șampanie, hârlețe, sape. Premiul principal al tombolei a fost oferit un miel.

Pe 18 noiembrie, în cadrul întâlnirii cu reprezentanții colegiului Agro-industrial din or. Ungheni, AMN a oferit instituției un tractor, un plug și o semănătoare.

Pe 19 noiembrie, în Piața Marii Adunări Naționale, mun. Chișinău, reprezentanții PDM au oferit fără plată alegătorilor bilete la meciul dintre echipele „FC Zimbru” și „Iskra-Stali”, jucat pe stadionul „Zimbru”.

Pe 19 noiembrie, în or. Cantemir au fost distribuite ajutoare umanitare din partea Guvernului în sacoșe PLDM.

Pe 19 noiembrie, în or. Cantemir au fost distribuite ajutoare umanitare din partea Guvernului în sacoșe PLDM.

Pe 19 noiembrie, în Piața Marii Adunări Naționale, mun. Chișinău, reprezentanții PDM au oferit fără plată alegătorilor bilete la meciul dintre echipele „FC Zimbru” și „Iskra-Stali”, jucat pe stadionul „Zimbru”.

Pe 21 noiembrie, sat. Hârbovăț, r. Călărași, la o nuntă desfășurată în școala din localitate, reprezentanții PLDM au înmănat tinerilor însurăței un televizor.

Pe 21 noiembrie, în or. Florești, în cadrul întâlnirii PLDM cu alegătorii, omul de afaceri Valica Darie a distribuit participanților la eveniment: ciorapi, halate, costume sportive, jucării în sacose cu însemnele PLDM.

În perioada de raportare, în rețeaua cinematografelor „Patria”, PSD a desfășurat o tombolă, la care în joc sunt puse diferite premii, precum și abonamentul anual de frecvență gratuită a cinematografelor. Extragerea și determinarea câștigătorilor tombolei va avea loc la 4 decembrie.

În perioada monitorizată, PCRM a oferit un calculator Școlii Profesionale din sat. Ciumai, r. Taraclia.

PL a donat școlilor din sat. Bulboci și sat. Schineni, r. Soroca, câte un set de mobilă pentru o clasă. PL mai desfășoară și activități de instalare a 20 de răstigniri de lemn în diferite

localități din țară, în memoria jertfelor represiunilor comuniste, primele răstigniri fiind ridicate în r-le Florești, Dondușeni și Sîngerei.

În perioada de monitorizare, observatorii au înregistrat cadouri electorale din partea PCRМ în localitățile Jora de Jos și Teleșeu, r. Orhei, pentru grădinițele din localități, care au primit câte un televizor și un DVD player precum și două discuri cu filme, unul dintre care despre PCRМ, iar celălalt despre inundațiile din lunca Prutului.

Observatorii Promo-LEX din r. Anenii Noi, au constatat că organizația raională a PLDM pune la dispoziție câte 5 autocare gratuite pentru doritorii de a vizita mănăstirile din țară, fiind vizitate până acum mănăstirile Saharna și Țîpova.

Atragerea Bisericii în campanie

În perioada de monitorizare, observatorii Promo-LEX au constatat mai multe cazuri de implicare indirectă a fețelor bisericești în campania electorală de către candidații electorali.

Pe 12 noiembrie, la întâlnirea PUM cu alegătorii din or. Drochia, au fost prezenți în jur de 20 de preoți. Candidatul PUM, Valeriu Pasat, a oferit cuvântul preotului din sat. Cotova, r. Drochia, Ioan Grigoraș, care a făcut agitație electorală în favoarea PUM. Au fost distribuite pliante și calendare bisericești care conțineau și mesaje electorale PUM.

Pe 21 noiembrie, mai mulți concurenți electorali au profitat de hramurile din diferite localități pentru a face agitație electorală. Candidatul PLDM, Vlad Filat, a vizitat biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din s. Dubăsarii Vechi, r. Criuleni, unde a purtat discuții cu enoriașii. Cu această ocazie, preotul bisericii a primit promisiuni din partea lui Vlad Filat cu privire la procurarea de utilaj sonor pentru amplificarea sunetului. În aceeași zi în or. Cahul a fost sărbătorită ziua orașului, la Catedrala Episcopala fiind oficiată o slujbă, la care au participat trei reprezentanți PCRМ care au făcut agitație electorală. Cu ocazia hramului în sat. Manta, r. Cahul, la slujba bisericii din localitate, reprezentantul PLDM, Ion Butmalai, a declarat că PLDM a contribuit la construirea bisericii. În sat. Dubăsarii Vechi, r. Criuleni, înainte de slujbă, reprezentantul PCRМ, Vitalie Verebcean, a donat bisericii din localitate o icoana, din partea candidatului PCRМ, Vladimir Voronin. În aceeași zi, o icoana din partea PCRМ a fost donată bisericii din sat. Hârtopul Mic. Potrivit observatorilor, cadouri sub formă de icoane au fost oferite de PCRМ mai multor biserici din r. Criuleni și r. Călărași, biserica „Sf. Treime” din or. Călărași refuzând să accepte icoana oferită.

În perioada de raportare s-a constatat un caz de distribuire a foilor volante enoriașilor parohiei din sat. Cărpineni, r. Hâncești, de către reprezentanții PCRМ, în care PLDM, PD și PL sunt calificați drept „dușmani ai Bisericii Ortodoxe din Moldova”.

Utilizarea resurselor administrative

Observatorii Promo-LEX au constatat utilizarea resurselor administrative de către concurenții electorali sau în favoarea acestora în cel puțin 7 circumscripții electorale de către 3 concurenți (PCRМ, PLDM, PL).

Deteriorarea afișajelor electorale

În perioada de raportare, au fost constatate cel puțin 12 cazuri de deteriorare a panourilor electorale (billboard-uri) în 10 raioane aparținând unui număr de 7 concurenți electorali (PLDM, PL, AMN, PDM, PNL, PMUEM).

Plasarea neautorizată a afișajului electoral

Amplasarea afișajului electoral în afara panourilor pentru publicitate electorală, în special pe stâlpi și garduri, a fost constatată în toate circumscripțiile electorale de către cel puțin 19 concurenți electorali. Cazuri de aplicare pe stâlpi cu vopsea permanentă a inscripțiilor cu simbolica partidului PDM a fost constatată în r. Nisporeni și PCRМ în mun. Chișinău și or. Ștefan Vodă.

În conformitate cu p.11 al Regulamentului privind modalitatea plasării publicității electorale pe panourile publicitare în perioada electorală, afișaj electoral pe partea exterioară a unității de transport se efectuează după coordonarea prealabilă cu subdiviziunile teritoriale ale Direcției poliției rutiere a MAI. Afișele electorale ale 4 concurenți au fost observate pe transportul orășenesc.

D. Administrația publică

Administrația publică locală a manifestat comportament preponderent echilibrat și a tins să creeze condiții egale pentru toți concurenții electorali. Totuși efortul de monitorizare a observat un număr semnificativ de cazuri de folosire a funcției publice în scopuri de campanie electorală.

Folosirea funcției publice în scopuri electorale

Observatorii au raportat tendințe îngrijorătoare de folosire a funcțiilor publice în scopuri electorale de către concurenții electorali PCRM, PLDM, PDM, PL în 12 circumscripții electorale.

Pe 11 noiembrie, la adunarea părintească la Liceul teoretic „M. Eminescu” din or. Cimișlia, primarul orașului a chemat participanții să voteze PLDM.

Pe 12 noiembrie, în s. Gradiște, r. Cimișlia, a fost constatat că primarul localității distribuia pensionarilor compensațiile împreună cu pliante în susținerea PLDM.

Pe 14 noiembrie, la deschiderea noii clădiri a gimnaziului din s. Mereșeuca, r. Ocnîța, primarul localității, a făcut agitație electorală în favoarea PCRM.

Pe 15 noiembrie, în s. Verejeni, r. Telenesti, a avut loc întâlnirea reprezentanților PLDM cu alegătorii. La eveniment au participat și președintele r. Telenesti, și primarul s. Verejeni, care au îndemnat alegătorii să voteze PLDM.

Șefii administrației raionale ale r. Ciadîr-Lunga și or. Vulcănești fac agitație electorală pentru PLDM și PDM.

Primarul or. Nisporeni, deși nu este degrevat din funcție, face agitație electorală, inclusiv prin amplasarea afișelor electorale ale PDM în localitate.

În r. Floresti, primarul sat. Răduleni-Vechi face agitație electorală în folosul PCRM. Pe mașina personală a primarului Floresti se află afișaj electoral al PCRM.

Intimidări și presiune asupra alegătorilor au fost depistate în r. Ocnîța, sat. Ocnîța, comise de primarul localității, simpatizant PCRM.

Primarul or. Comrat, N. Dudoglo desfășoară activități de agitație electorală în favoarea PSD, prin intermediul ziarului “ Столица” și www.comrat.md.

Discriminarea concurenților de către administrația publică

În perioada monitorizată au fost constate și cazuri de discriminare față de concurenții electorali.

Pe 17 noiembrie, PDM Ocnîța s-a adresat cu cererea față de primăria Ocnîța ca primarul (membru PCRM) să permită desfasurarea la 19 noiembrie a unei întâlniri cu alegătorii, pe platoul în fața Consiliului raional Ocnîța. Primarul a refuzat să ofere autorizația pentru locația solicitată, propunând în loc Casa de cultură din localitate. PDM Ocnîța a contestat acest fapt în judecătoria raională Ocnîța și la CER Ocnîța.

A fost observată o atitudine de intimidare a PCRM din partea administrației or. Cantemir care nu a oferit spații pentru întâlniri cu alegătorii, pe motiv că acestea nu sunt disponibile. De asemenea, administrația localității nu a permis PCRM plasarea afișelor electorale pe panoul din preajma primăriei, în timp ce ceilalți concurenți electorali și-au putut plasa afișele (PL, PDM, PLDM). Interdicții pentru plasarea afișelor pe panourile electorale au fost constatate și din partea primăriei or. Ștefan Vodă, conduse de un primar din partea PCRM.

În perioada monitorizată, primăria or. Ialoveni a refuzat candidatului independent, Victor Stepaniuc, organizarea unei întâlniri electorale cu alegătorii la grădinița nr. 3 din Ialoveni, pe motiv că în spațiile unde se află copii se interzice organizarea unor adunări cu prezența mai multor persoane. Totodată, primăria Ialoveni nu a recepționat solicitări pentru organizarea întrunirilor în acea instituție din partea altor concurenți electorali.

În r. Ialoveni, șeful Casei de cultură din sat. Costești, care este și șeful filialei PL din localitate, a interzis PLDM să instaleze echipamentul și să organizeze un concert în scuarul casei de cultură din localitate, în pofida autorizației oferite de primărie.

Litigii cu caracter electoral

În perioada de monitorizare, au fost înregistrate mai multe acțiuni în cadrul instanțelor de judecată pe marginea campaniei electorale desfășurate de concurenții electorali.

Promo-LEX a constatat că trei litigii cu caracter electoral privind apărarea onoarei și demnității care au fost examinate de către judecători diferiți. Pe fiecare caz au fost emise hotărâri diferite. Astfel, la 22 noiembrie, Judecătoria Centru or. Chișinău, în cazul cererii candidatului la funcția de deputat din partea AMN privind includerea acestuia în lista neagră a candidaților compromiși, publicată de către Organizația nonguvernamentală Inițiativa Civică pentru un Parlament Curat (ICPC), a emis o încheiere de interzicere a difuzării informației ce îl include pe acesta în „lista neagră”. Totodată, referitor la același material, dar despre vizarea candidaților PDM și PCRM instanțele de judecată au admis cererile de aplicare a altor măsuri de asigurare decât cele în cazul AMN.

F. Rapoarte financiare ale concurenților electorali

Conform art.38 alin.8 Cod Electoral, și prevederilor Regulamentului privind finanțarea campaniilor electorale și a partidelor politice, adoptat prin Hotărârea CEC nr.3336 din 16 iulie 2010, concurenții electorali prezintă CEC, o dată la două săptămâni, din momentul înregistrării, rapoarte financiare privind veniturile și cheltuielile în campania electorală.

În cadrul efortului de monitorizare, Promo-LEX verifică reflectarea obiectivă a cheltuielilor suportate pentru organizarea activităților de campanie a concurenților electorali în rapoartele financiare prezentate la CEC.

Declarațiile săptămânale

În conformitate cu lit. „a” alin.1 art.38 Cod Electoral, concurenții electorali, după înregistrare la CEC, trebuie să declare săptămânal într-o publicație de circulație națională mijloacele financiare și alte forme de susținere materială în campanie.

În rezultatul analizei publicațiilor de circulație națională: Timpul, Flux, Ziarul de Gardă, Moldova Suverană, Evenimentul Zilei, Săptămîna, Молдавские Ведомости, Аргументы и Факты, Logos Press, Комсомольская Правда, s-a constatat că niciun concurent electoral menționat mai sus nu a publicat în termenele stabilite date privind mijloacele financiare și alte forme de susținere materială.

Raportarea financiară Bi-săptămânală

La CEC au fost depuse rapoarte financiare de către următorii concurenți electorali și candidați independenți: PNL, PDM, PL, PMUEM, PPCD, MAE, PPM, PpNT, PRM, AMN, PUM, PCRM, PPR, MR, PSD, Stepaniuc Victor și MRRM – 8 noiembrie; PLDM, Nazarenco Evghenii, Russu Gheorghe, PM, PEMAVE și Țâmbalist Tatiana – la 12 noiembrie; PC, Pleșca Valeriu, Cereteu Romeo, Bolotnicov Oleg, Cazac Oleg, Țaulean Vitalie, Burghilă-Leonte Elena, Volneanschi Leonid (s-a retras din campania electorală), Cușnir Valentina, Demian Alexandru, Iachim Sergiu și Lupașcu Vasile – 16 noiembrie; Banari Sergiu, Bîrladeanu Afanasie și Stati Gabriel – 19 noiembrie; PNL, PDM, PL, PMUEM, PPCD, MAE, PPPM, PpNT, PRM, AMN, PUM, PCRM, PPR, PSD, Stepaniuc Victor și MRRM – 23 noiembrie.

La moment nu au prezentat rapoartele financiare Maia Laguta și MR, care erau obligați să le prezinte la data de 16 și respectiv 23 noiembrie.

În urma analizei rapoartelor financiare prezentate de către concurenții electorali până la data de 25 noiembrie 2010 Comisiei Electorale Centrale, au fost constatate disonanțe în reflectarea cheltuielilor suportate de către concurenții electorali pentru: transport, concerte electorale, și materialele publicitare.

Transport

Concurenții electorali desfășoară întâlniri cu alegătorii în localitățile din țară. Mijloacele de transport sunt utilizate de către concurenții electorali și în vederea desfășurării acțiunilor de agitație electorală. Ambele tipuri de activități implică cheltuieli de transport. Unicul concurent electoral, dintre cei înregistrați după data de 11 octombrie 2010, care a reflectat cheltuielile de transport în rapoartele financiare prezentate la CEC este PCRM.

Concerte Electorale

Mai mulți concurenți electorali au organizat concerte la care au evoluat interpreți cunoscuți. Astfel de concerte au fost organizate de: PDM (24 concerte), PL (3 concerte), PMUEM (2 concerte), PLDM (45 concerte).

În rapoartele financiare prezentate anterior de către concurenții electorali PL, PDM, PLDM și PMUEM nu au fost reflectate cheltuieli privind organizarea concertelor.

Arenda sălilor

APL decide modul în care pun la dispoziție concurenților electorali încăperile din clădirile publice, pentru întrunirea cu alegătorii, contra plată sau gratuit.

Concurentul electoral PCRM a organizat întâlnire cu alegătorii în sala de ședință a Primăriei or. Cimișlia, la data de 28 octombrie, pentru care a achitat 100 de lei. Concurentul electoral PDM a închiriat pe perioada de raportare: Sala Palatului de Cultură din or. Cahul, pentru care a achitat 538.09 lei, Sala Casei de Cultură din s. Tvardița, r. Tărăclia cu – 1200 lei, sala liceului din Măgdăcești, r. Criuleni – 500 lei.

Concurenții electorali PPR și PMUEM au închiriat Sala Casei de Cultură din or. Drochia la data de 7 noiembrie și 13 noiembrie cu 420 lei. Concurenții electorali PSD și PRM au închiriat sala în s. Coteala, r. Briceni cu 250 lei pentru 16 și 17 noiembrie. Concurentul electoral PLDM, a închiriat pentru întâlnirea cu alegătorii, următoarele spații: Casa de Cultură, sala or. Glodeni la 4 noiembrie, cu suma de 600 lei; sala gimnaziului din s. Porumbei, r. Cimișlia cu suma de 30 de lei. Concurentul electoral PL a închiriat sala Casei de Cultură din or. Edineț, la data de 14 noiembrie cu 200 lei.

Publicitate stradală/activitate de agitație electorală

Până la momentul de față nici unul dintre rapoartele financiare prezentate de către concurenții electorali, nu a reflectat cheltuieli pentru remunerarea staff-ului.

Observatorii Promo-LEX, în discuții cu agitatorii partidelor au constatat că ultimii sunt remunerați de către concurenții electorali în felul următor:

PCRM – r. Orhei, s. Bravicieni – 150 lei pe noapte pentru lipirea afișelor; r. Drochia între 3000 și 5000 lei de persoană pe campanie; r. Edineț - 130 lei pe zi pentru lipirea afișelor, 500 lei pentru lipirea afișelor de către proprietari pe imobilul său.

PLDM - r. Sângerei, s. Rădoia – 50 lei pe zi pentru lipirea afișelor; or. Hâncești – 350 lei de persoană pe campania electorală pentru distribuirea materialelor publicitare; r. Drochia – 100 lei de persoană pe zi, pentru activități de agitație electorală.

PDM – or. Cimișlia – 25 lei pe oră de persoană pentru distribuirea materialelor agitaționale.

AMN – r. Drochia – 200 lei de persoană pentru desfășurarea acțiunilor de agitație pentru întreaga campanie electorală.

Materiale publicitare electorale cu date incomplete

În conformitate cu art. 64 prim, alin. 6 Cod Electoral, fiecare material publicitar trebuie să includă denumirea concurentului electoral, data tipăririi, tirajul materialului și denumirea tipografiei care l-a tipărit.

Următorii concurenți electorali au admis distribuirea materialelor publicitare cu date lipsă sau incomplete: AMN, PL, PDM, PLDM, PPPM, PPCD, PNL, PCRM, PRM, PMUEM și PUM.

H. Observatorii naționali și internaționali

În perioada de monitorizare, a fost constatată introducerea unor măsuri restrictive față de observatorii naționali. Astfel, CEC a atenționat despre faptul că va fi posibilă prezența a unui singur observator la SV deschise în țară, pentru a evita aglomerațiile cauzate de numărul mare de candidați - 39 de candidați. Totodată, reprezentantul CEC, Mihai Bușuleac s-a referit la faptul că la scrutinele precedente observatorii naționali erau în număr de 2-3 persoane, împiedicându-i pe președinții BESV să activeze într-o atmosferă normală. Lista tuturor observatorilor naționali și internaționali este disponibilă pe pagina web a comisiei.

Până la 25 noiembrie 2010, intenția de a desfășura „Numărarea în Paralel a Voturilor” (PVT) a fost anunțată de trei actori. Asociația Promo-LEX, PCRM și Coaliția „Control Civic”. Cu excepția asociației Promo-LEX, care are acreditați 2992 observatori pentru ziua alegerilor, restul organizațiilor nu dispun de observatori acreditați pentru o acoperire de 100% a secțiilor de votare, ceea ce este condiția de bază pentru desfășurarea unui PVT în lipsa altor metodologii anunțate.

Societatea civilă

La 19 noiembrie, Inițiativa Civică pentru „Un Parlamentul Curat” a prezentat rezultatele monitorizării candidaților la funcția de deputat în alegerile parlamentare din 28 noiembrie. În lista candidaților care nu întrunesc criteriile de integritate sunt incluși candidați din partea PLDM, PL, PDM, AMN, și cel mai numeros grup din partea PCRM. AMN și PCRM au contestat rezultatele acestei monitorizări. Candidatul AMN, Alexandru Oleinic s-a adresat în judecată cu o plângere împotriva reprezentanților Inițiativei, cerând despăgubiri în valoare de 2 mln. de lei.

Activități de educație civică au fost constatate în majoritatea circumscripțiilor electorale.

I. Regiunea transnistreană

În perioada monitorizată, autoritățile constituționale, organele și concurenții electorali, societatea civilă și mass media au continuat să trateze diferențiat/discriminatoriu alegătorii din regiunea transnistreană a Republicii Moldova (Transnistria). Totuși, Promo-LEX constată unele eforturi din partea CEC în vederea facilitării participării la votare și exercitării dreptului de vot al alegătorilor din regiune prin majorarea numărului de secții de votare (de la 11 la 21) la care pot vota cetățenii din Transnistria. De asemenea, de această dată, CEC a permis alegătorilor din regiune să voteze la oricare din cele 21 secții de votare. Lista secțiilor este disponibilă pe pagina web a CEC.

Deși numărul secțiilor de votare la care pot vota alegătorii din regiunea transnistreană s-a majorat, numărul de buletine de vot editate pentru aceasta categorie de alegători a scăzut la 13.800, în comparație cu 14.500 buletine editate pentru alegerile parlamentare din 05.04.2009 și 14.100 buletine de vot editate pentru referendumul din 05.09.2010. În regiunea transnistreană a Republicii Moldova, conform datelor Ministerului Dezvoltării Informaționale al RM, locuiesc peste 223 mii cetățeni cu drept de vot. Cu toate acestea, nici de această dată, autoritățile nu au întocmit liste electorale pentru alegătorii din regiunea transnistreană.

Concurenții electorali nu au desfășurat în acest teritoriu întruniri sau campanii deschise de informare și implicare electorală a alegătorilor. Doar în mun. Bender au fost observate afișe electorale ale concurenților electorali PCRM și PDM, care însă la scurt timp au fost rupte sau vopsite cu spray.

În perioada monitorizată, mai multe surse mass-media regionale au reflectat procesul electoral din dreapta Nistrului sub diverse aspecte. Relatările analizate sunt însă neprofesioniste, încălcând principiile echidistanței, obiectivității și verificării din mai multe surse a datelor. Presa din regiune transmite mesaje de dezinformare despre faptul că structurile militare de pe malul drept se pregătesc din punct de vedere militar, în contextul desfășurării alegerilor parlamentare anticipate.

Din 21 secții deschise pentru alegătorii din regiune, 17 sunt „mixte”, adică unde votează și alegătorii din localitatea respectivă în baza listelor electorale de bază. Secțiile „mixte” nu corespund criteriilor stabilite de legislația electorală – spațiul și capacitatea secției de votare, număr insuficient al membrilor BESV, lipsa listelor electorale pentru alegătorii din regiune.

IV. ÎNGRIJORĂRI

Următoarele aspecte trezesc în continuare îngrijorările vizând procesul electoral:

1. Lipsa transparenței financiare din partea concurenților electorali în privința reflectării cheltuielilor pentru deplasările în teritoriu, publicarea materialelor de agitație electorală, organizarea întrunirilor cu alegătorii (concertele) și remunerarea staffului;
2. Intenția de a deschide SV mixte cu urne separate pentru alegătorii din regiunea transnistreană;
3. Intensificarea cazurilor de agitație forțată cu participarea factorilor de decizie în cadrul instituțiilor de învățământ și APL;
4. Insuficiența locurilor pentru afișaj electoral;
5. Afișaj electoral excesiv în locuri neautorizate;
6. Utilizarea resurselor administrative în scopuri electorale, inclusiv de către candidații degrevați din funcție;
7. Eventuale dificultăți la votare pentru alegătorii care au domiciliu și reședință simultan în raze teritoriale diferite.

În special, atragem atenția la următoarele aspecte alarmante:

8. Utilizarea funcției publice și resurselor administrative în favoarea concurenților electorali de către APL;
9. Activitatea sporadică a unui număr mare de BESV;
10. Situația precară și amenajarea necorespunzătoare a localurilor BESV și a localurilor destinate votării;
11. Intensificarea agitației electorale în instituțiile de învățământ, inclusiv în timpul orelor de studii;
12. Insuficiența numărului de invitații destinate alegătorilor, remise la CER de către CEC;
13. Informarea sporadică a alegătorilor de către APL cu privire la posibilitatea verificării corectitudinii listelor electorale;
14. Sporirea atitudinii agresive pe baza reciprocă și a cazurilor de violență în relațiile dintre concurenții electorali;
15. Creșterea numărului cazurilor de intimidări a alegătorilor de către concurenții electorali și susținătorii lor;
16. Diversificarea metodelor agresive de influențare a alegătorilor de către concurenții electorali și susținătorii lor;

17. Lipsa mecanismului de declararea altor forme de susținere a campaniilor electorale de către alte persoane;
18. Lipsa unui plafon referitor la bunurile materiale sau servicii utilizate de către concurenții electorali în campaniile acestora.

V. RECOMANDĂRI

Comisiei Electorale Centrale:

1. Perfecționarea mecanismului de monitorizare a cheltuielilor concurenților electorali, prin introducerea unui formular detaliat pe tipuri de cheltuieli (cel existent la moment este general);
2. Medierea conflictelor dintre concurenții electorale și asigurarea unui climat favorabil în campania electorală, precum și în ziua alegerilor;
3. Supravegherea modului de pregătire și amenajare a BESV și SV;
4. Intensificarea campaniilor de informare și educație electorală pentru asigurarea participării active a populației;
5. Inițierea unor campanii de sensibilizarea a concurenților electorali privind necesitatea unui comportament pașnic și civilizat reciproc, precum și în relație cu alegătorul;
6. Elaborarea unei liste cu instituțiile în care nu se permite agitație electorală (instituțiile de învățământ preuniversitar, universitar).

Administrației publice:

7. Acordarea asistenței tehnico-financiare în vederea soluționării problemei insuficienței locurilor pentru afișaj electoral și a situației dificile din cadrul BESV și SV;
8. Prevenirea și contracararea cazurilor de afișaj electoral în locurile neautorizate;
9. Exercițarea unui control riguros asupra modului de utilizare a resurselor administrative și contracararea acestei practici;
10. Instrumentarea unor măsuri menite să asigure și să faciliteze exercitarea dreptului de vot de către cetățenii din stânga Nistrului;
11. Prevenirea cazurilor de intimidare a alegătorilor de către concurenții electorali.

Organelor de Poliție:

12. Investigarea și prevenirea cazurilor de intimidare a alegătorilor de către concurenții electorali.

Concurenților electorali:

13. Raportarea detaliată a tuturor veniturilor obținute și cheltuielilor efectuate pe parcursul campaniei electorale, atât CEC, cât și reprezentanților societății civile;
14. Folosirea exclusivă a spațiilor de afișaj alocate de către APL-uri, precum și identificarea împreună cu acestea a unor locuri suplimentare pentru afișaj electoral;
15. Respectarea standardelor de conduită în campania electorală și asigurarea unui climat public electoral pașnic;

Mass-media:

16. Monitorizarea activității financiare a concurenților electorali;
17. Susținerea și facilitarea campaniilor de informare și de educație civică a populației, inclusiv în ceea ce privește verificarea corectitudinii listelor electorale;
18. Susținerea campaniilor de sensibilizarea a concurenților electorali privind necesitatea unui comportament pașnic și civilizat reciproc, precum și în relație cu alegătorii.